

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Iustitia Et Iure ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

28 Vtrum per dispensationem Pontificis licitum sit habere plura beneficia
requirentia residentiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

vel vtrumque residentiam poscat; semper ad-
 eptione secundi vacare primum.

Respondet Nauarrus l. 3. consilio 42. de præ-
 bendis, si constaret Congregationem declarasse
 Concilium Trid. sess. 7. c. 4. ita esse intelligendum,
 eaque declaratio à S. Sanctitate confirmata esset,
 ita fore tenendum; sed quia id non constat, &
 aliàs ex verbis Concilij id non videtur efficaciter
 probari posse, (quod ipse conatur ostendere) non
 est quòd ad hanc sententiam nos adstringat. Equi-
 dem hanc declarationem numquam vidi. Si ta-
 men facta est, iudico tenendam; & omnia huius-
 modi beneficia in eo conuenire cum incompatibi-
 libus primi generis.

146 *Omnia que
 requirunt
 residentiam
 sunt incom-
 patib. se-
 cundi ge-
 neris.*
 Altera pars, *Quòd sint incompatibilia salte secun-
 di generis*, patet ex Conc. Trid. nam sess. 24. c. 17.
 sic habetur: *Statuit sancta Synodus, ut in posterum
 vnum tantum beneficium Ecclesiasticum singulis con-
 feratur; quod quidem si ad vitam eius, cui confer-
 tur, honestè sustentandam non sufficiat, liceat nihilom-
 minus aliud simplex sufficiens, dummodo vtrumque
 personalem residentiam non requirat, eidem conferri.
 hæcque non modo ad cathedrales Ecclesias, sed etiam
 ad omnia alia beneficia tam secularia quam regula-
 ria quacumque, etiam commendata, pertineant, cu-
 iuscumque tituli ac qualitatis existant.* Vnde ma-
 nifestè sequitur, omnia beneficia simplicia, que re-
 sidentiam postulant, esse aliquo modo incompati-
 bilia, nec absque dispensatione Pontificis posse
 huiusmodi plura obtineri, nec Episcopum posse
 in hoc dispensare; quia non potest dispensare in
 statuto Concilij generalis, si tamen absque dis-
 pensatione alicui conferantur, collatio erit valida;
 poterit tamen eo priuari, nisi quòd antè habebat,
 dimiserit.

147 *Qualia
 possint ha-
 beri plura,
 absque dis-
 pensatione.*
 Dico Sextò, Sunt tamen aliquot casus, in qui-
 bus etiam post Concilium licet habere plura be-
 neficia, etiam sine dispensatione.
 Primus est, Quando sunt beneficia simplicia,
 etiam Canonicatus, quorum neutrum sufficit ad
 honestum vitæ cultum, & alterum non requirit
 residentiam; siue ex sui institutione, siue ex præ-
 scripta consuetudine.
 Secundus, Si Ecclesia cathedralis vel paro-
 chialis vel Dignitas sit insufficientis sustentationi,
 poterit simul cum ea obtineri beneficium simplex
 non requirens residentiam: vterque casus satis
 colligitur ex verbis Concilij Tridentini sess. 24.
 cap. 13. & 17.

*Cum
 me*
 Vbi Aduerte, ante Concilium potuisse etiam
 plura curata possideri; si ita erant tenuia, vt non
 possent proprios Sacerdotes alere, vt patet e. Eam
 te, in fine, de ætate & qualitate. Nunc verò id mini-
 me licet absque dispensatione Pontificis, vt patet
 sess. 24. cap. 17. vbi habens plures parochias cogi-
 tur sub grani pœna alteram resignare, etiam si
 neutra per se sufficiat.

148 *Cum
 me*
 Crediderim tamen, si essent valde vicinæ, ita
 vt vnus possit vtrique satisfacere, & non possent
 facîle inueniri qui vni soli velint deseruire, posse
 duas eidem committi, iuxta cap. 1. Clericus.
 21. quæst. 1.

*Parochialis
 annexa Ca-
 nonicatu.*
 Tertius, Si Dignitati vel Canonicatu accessio-
 ri annexa sit Parochialis, quæ per Vicarium ad-
 ministrari solet, ratio est, quia beneficium alteri
 perpetuò vnitum, censetur vnum cum illo, &
 illius naturam induit. vnde parochiale annexum
 simpliciter, induit conditionem simplicis: quod

etiam post Concilium Tridentinum locum habet, vt
 docet Nauarrus.

Quartus, Si vnum beneficium detur in titu-
 lum; alterum in commendam ad sex menses, et-
 iam si esset parochiale, vt patet ex cap. Nemo, de
 electione, in 6. saltem cum Ordinarij dispensatio-
 ne. non tamen potest dari vnum in titulum, & al-
 terum in commendam perpetuam, sine iusta causa
 & dispensatione Pontificis; quia commenda per-
 petua æquiualeat titulo, vt probat Nauarrus c. 25.
 num. 126.

DVBITATIO XXVIII.

*Utrum per dispensationem Pontificis li-
 citum sit habere plura beneficia requi-
 rentia residentiam.*

149 **R**espondeo & Dico Primò, Id licitum esse,
 modò adsint iustæ causæ dispensandi. ratio
 est, quia Concilium nec potuit nec voluit impe-
 dire quin ob legitimas causas Pontifex possit dis-
 pensare; nam Pontifex est supra Concilium: &
 SS. Pontifices olim dispensarunt, inter quos est
 Gregorius I. vt patet l. 2. epistolarum cap. 52. qui
 quemdam Episcopum Agnellum nomine ob cer-
 tam Ecclesiæ necessitatem duos Episcopatus ha-
 bere voluit.

Causæ iustæ dispensandi præcipuæ sunt duæ,
 ad quas reuocantur ceteræ. Prima est, Ecclesiæ
 necessitas vel magna vtilitas, vt si desint alij vel
 idonei, vel satis potentes. sic filiis Principum dan-
 tur interdum Episcopatus, etiam ante ætatem, vt
 Ecclesiæ aduersus hæreticos defendantur: Item
 si quis putetur magis profuturus absens, quàm
 alius præsens.

Secunda, Si alicui viro præclaro vnum non suf-
 ficiat ad honestè viuendum iuxta suum statum,
 & alterum possit ei sine Ecclesiæ incommodo da-
 ri, hæc tamen causa reducit ad primam. nam
 quòd personæ sublimes & literatæ pluribus be-
 neficijs honorandæ sint quando vnum non est
 sufficiens, iuxta Conc. Lateran. cap. De multa; id
 non debet fieri nisi propter Ecclesiæ vtilitatem.
 Quod confirmatur ex D. Bernardo epist. 271. ad
 Comitem Theobaldum: *Honores & dignitates
 Ecclesiasticas non ignoro debere his, qui eas dignè &
 secundum Deum administrare & velint & possint;
 porro eas acquiri paruulo filio vestro precibus meis
 vel vestris, nec vobis iustum, nec mihi turum esse no-
 ueritis: nam nec cuiquam vel adulto plures in pluri-
 bus Ecclesijs habere licet, nisi dispensatione quidem
 ob magnam vel Ecclesiæ necessitatem, vel persona-
 rum vtilitatem.* hæc ille.

Petes, Cur requiritur dispensatio Pontificis, si
 Episcopus videat Ecclesiæ suæ profuturum vt ei-
 dem plura beneficia dentur?

150 *Cur requi-
 ratur dis-
 pensatio.*
 Respond. Primò, Quia lex obligat inferiorem,
 quamdiu ex eius custodia nihil euidenter sequi-
 tur contra legislatoris intentionem: atqui num-
 quam aut rarissimè euenit aliquid contra inten-
 tionem Concilij ex eo quòd vni non dentur duo be-
 neficia, numquam enim euidenter est id esse contra
 maius Ecclesiæ bonum & proximorum ædifica-
 tionem; quæ duo Concilium per huiusmodi præcepti
 custodiam intendit.

Secun-

Secundò, Quia potissimum Summi Pontificis est procurare bonum Ecclesie, & iudicare quid ad illud expediat.

151
Si desit iusta causa, dispensatio non sufficit.

Dico Secundò, Si non putetur subesse legitima causa dispensandi, is qui obtinuit plura beneficia per dispensationem, non est tutus in conscientia, sed tenetur alterum resignare. Est ferè communis Theologorum: D. Thomæ quodlib. 9. art. 15. Maioris in 4. distinct. 24. quæst. 4. Adriani in 4. quæst. de pluralitate præbendarum, quæ incipit, Quia in præmissis. Caietani v. Beneficiorum multiplicatio, Soti lib. 3. de Iustit. quæst. 6. art. 3. Toleti l. 5. cap. 71. Eandem docent multi Iurisperiti, & Canonistæ. Ratio est Primò, Quia Papa non est dominus beneficiorum, sed dispensator: atqui dispensator non potest pro suo arbitrio distribuere bona dispensanda, sed iuxta rationabilem voluntatem eorum, qui ea dispensanda reliquerunt, & eorum, in quorum utilitatem relicta sunt, quæ ista proposito est Ecclesia vniuersalis. Secundò, Quia est contra Ius diuinum naturale vt vnus habeat plura beneficia; nisi aliqua iusta ratio id excuset, vt docet Caietanus supra: atqui Pontifex non potest dispensare in ijs quæ sunt Iuris diuini naturalis, nisi interueniat iusta causa, quæ turpitudinem tollat, vt patet in votis, iuramentis, & indulgentiis. de quo vide Bernardum epist. ad Robertum nepotem, & epist. 7. ad Adam monachum.

152
Collatio tamen est valida.

Aduerte tamen, collationem secundum beneficij, tertij, & ceterorum esse validam, & conferre verum titulum, vt patet ex multis Canonibus: nam ad nullum eorum Iure natura est inhabilis. tenetur tamen resignare aliqua ex illis, quæ vel non sunt illi secundum suum statum necessaria, vel in quibus legitima causa non intercedit: fructus tamen interim perceptos non tenetur restituere, si muneris suo saltem per Vicarium satisfecit, si non satisfecit, tenetur ad fructuum restitutionem, vel Ecclesie, vel ad pias causas. vide infra numero 159.

Sequitur nunc vt dicamus ad quæ beneficiarij obligentur.

DVBITATIO XXIX.

Utrum teneantur beneficiarij ad residentiam, & non residentes amittant fructus.

153
Iure dispen-
sentur.

Respondeo & Dico Primò, Omnes qui habent beneficia, quibus incumbit cura animarum, tenentur Iure diuino residere, & per se suum officium administrare. Probatur ex Concilio Tridentino sess. 23. cap. 1. de reform. Cùm, inquit, præcepto diuino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, onus suas agnoscere, pro his sacrificium offerre, verbiq; Dei prædicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum operum exemplo pascere, pauperum aliarumq; miserabilium personarum curam paternam gerere, & in cetera omnia pastoralia incumbere; quæ omnia nequaquam ab eis præstari & impleri possunt, qui gregi suo non inuigilant, & assistunt, sed mercenarium more deserunt, & c. Ex quibus verbis patet, Episcopos, & alios habentes curam animarum

Iure diuino teneri ad personalem residentiam, ex Concilij Tridentini sententia. Ratio est, quia Iure diuino naturali tenentur ad præstandum ea quæ sunt sui officij.

Dices, Sufficit vt faciant per alios.

Respondeo, Non sufficere, nisi causa maioris momenti cogat eos ad tempus abesse; nam contra rectam rationem est vt tu officium cum emolumentis habeas, & alius præster onus; nisi maior aliqua ratio cogat te abesse. Confirmatur, quia quicumque accipit aliquod officium, obligat suam personam ad proprias illius officij functiones, tanciteque promittit se illas obiturum quantum reserret; & nisi putaretur id facturum, non ei daretur. Numquam enim Princeps constituet Gubernatores vrbium, Præfectos arcium, Ductores militum, qui putantur crebro futuri absentes, & per alios administrari.

154
Non sufficit vt regant per alios.

Dico Secundò, Episcopi possunt quotannis sine continuè siue interruptè, à suis Ecclesijs ex iusta causa ad summum tres menses abesse, sine alia Superioris approbatione. non tamen amplius; habetur dicto cap. 1. sess. 23.

155
Episcopi tres menses abesse possunt.

Vbi Nota, debere iustam causam subesse, & totum sine vilo detrimento gregis fieri; alioquin grauius peccant, vt colligitur ex verbis Concilij: onerat enim Concilium eorum conscientias ea in re, proposito Dei timore.

Dico Tertio, Si præter hos tres menses oporteat ob aliquas causas amplius abesse, (vt si Christiana charitas, vrgens necessitas, debita obedientia, euidens Ecclesie vel Reipubl. utilitas amplius abesse postulent) debent hæc causæ approbari à Pontifice, vel à Metropolitanano, vel eo absente, ab antiquiore Suffraganeo, (qui etiam Metropolitanus absentiam approbare debet) iudicè in scriptis. Ita Concilium ibidem. Vbi Nota, excipi debere vnum casum, nempe quando Episcopus abest ob munus vel officium Reipubl. quod Episcopatu est annexum; ad hoc enim obligatur ex officio: sicut quando in Belgio & in Germania debent interesse comitijs Ordinum, in quibus ipsi primum locum obtinent.

156
Si amplius causa approbanda à Superiore, &c.

Dico Quarto, Si præter tres menses supradictos aliquamdiu abfuerint sine dicta approbatione, fructus pro rata temporis absentie non faciunt suos, sed tenentur in conscientia eos vel fabricæ Ecclesie vel pauperibus loci erogare. Ita decernitur eodem cap. & additur, Prohibita quacumque conuentione vel compositione, qua pro fructibus malè perceptis appellatur, ex qua etiam predicti fructus in totum aut pro parte ei remitterentur. Quibus verbis prohibet omnibus Pontifice inferioribus, & hortatur ipsum Pontificem ne vilo modo eis hæc restitutio condonetur. His adde, si Episcopus aliquis amplius annum continuè à sua Ecclesia sine dicta approbatione abfuerit, Metropolitanus tenetur eum, sub pœna interdicti ingressus Ecclesie eo ipso incurrenda, intra tres menses Romano Pontifici denunciare. Ipsum autem Metropolitanum absentem, Suffraganeus antiquior residens denunciare debet. Ita habetur sess. 6. c. 1. de reform. quod autem illo cap. dicitur de quarta parte fructuum vnius anni amittenda per absentiam sex mensium, actum est sess. 23. c. 1. vbi statuitur vt fructus omnes pro rata absentie amittat.

157
Alioquin fructus non faciunt suos. Applicandi fabricæ vel pauperibus.

158
Si amplius annum abfuerit.

Petes, Utrum si causæ sint approbatæ, sed non in scriptis, ista pœna incurrat?

158
Si non in scriptis approbata.

P p

Respon-